

Memorandum voor de lokale verkiezingen van 2024

PLUS
Voor plussers met pit

S-PLUS VZW

Sint-Jansstraat 32

1000 Brussel

T 02 515 02 06

E info@s-plusvzw.be

W www.s-plusvzw.be

Ondernemingsnummer:

0409 572 206

RPR Brussel

Verantwoordelijke uitgever:

Corry Maes

S-Plus vzw

Sint-Jansstraat 32

1000 Brussel

Dankwoord

Aan de vooravond van heel belangrijke verkiezingen in 2024 heeft S-Plus, de vereniging voor plussers met pit, haar speerpunten voor een structureel ouderenbeleid opgesteld.

De eisen en aanbevelingen kwamen er niet zomaar. Ze kwamen tot stand in samenwerking met de inbreng van onze achterban. Daarom werden onze leden en vrijwilligers het afgelopen jaar bevraagd om mee de thema's en inhoud te bepalen waar we moeten op inzetten.

Ze zijn gebaseerd op onze standpunten van de voorbije jaren, die we hebben verdiept via kennisopbouw in onze inspraakplatformen en gevoed vanuit de ervaringskennis van onze plussers. Mantelzorgvereniging Coponcho deelde haar aanbevelingen voor een beter mantelzorgbeleid. De eindversie werd democratisch bekrachtigd door de algemene vergadering.

Wij roepen alle beleidsmakers, middenveldorganisaties en overheden op om in 2024 mee met ons te strijden voor verandering.

Inleiding

De uitdagingen voor de lokale besturen zijn niet min. Zorgen dat elke inwoner op een actieve en kwaliteitsvolle manier ouder kan worden en kan deelnemen aan het leven in je gemeente, is niet vanzelfsprekend.

Zoals al vaak gezegd, maar we blijven het herhalen: dé oudere bestaat niet. Een lokaal ouderenbeleid heeft dus oog voor diversiteit. Want zowel in leeftijd als in levenssituatie zijn er grote verschillen tussen 'ouderen'. Van de engagementen die ze opnemen, over de kansen en kwetsbaarheden die ze ervaren, tot de cultuur en de netwerken waar ze deel van uitmaken.

Voor S-Plus is een **leeftijdsvriendelijke gemeente** een sterkte. Want dergelijke gemeente erkent de diversiteit en de uiteenlopende competenties van ouderen. Iedereen moet de kans krijgen om actief ouder te worden. Een leeftijdsvriendelijke gemeente zet in op het faciliteren en verbeteren van processen om gezondheid, participatie en veiligheid te vergroten, met als doelstelling de levenskwaliteit te verhogen bij het ouder worden.

De coronapandemie was een teken aan de wand, en toonde de meerwaarde van een ambitieus en gedreven verenigingsleven aan. Zonder de inzet van duizenden vrijwilligers was de impact dramatisch geweest.

Wij kijken naar het lokaal bestuur om ook hier het verschil te maken. Daarom heeft S-Plus enkele speerpunten gebundeld in dit memorandum. Op die manier geven we je tal van hefbomen mee om de uitdagingen aan te pakken.

Alvast veel succes!

Een lokale omgeving is gezond en toegankelijk

Wij ijveren ervoor dat iedereen op een actieve manier ouder kan worden en volwaardig kan blijven deelnemen aan het sociale leven. Daarom is een lokale gezonde, verbindende en toegankelijke omgeving noodzakelijk. Investeren in gezondheid, sociaal contact en beweging draagt bij tot het welzijn van elke burger en is in het bijzonder belangrijk voor het welzijn van ouderen.

S-Plus speerpunten

❖ Zet in op toegankelijkheid van de omgeving.

Neem drempels weg en zorg dat iedereen zelfstandig en comfortabel in zijn of haar leefomgeving kan bewegen. Belangrijke aandachtspunten voor ouderen zijn voldoende openbare toegankelijke toiletten, voldoende rustplekken, veilige wandel- en fietspaden, veilige oversteekplaatsen, voldoende verlichting en toegankelijke openbare diensten en politiekorps.

❖ Betrek ouderen bij het uittekenen van het openbaar domein.

Ouderen willen zich goed in hun vel voelen in hun omgeving. Betrek hen bij de inrichting van het openbaar domein. In het bijzonder de ouderen die problemen ervaren om zich te verplaatsen. Organiseer bijvoorbeeld samen met de lokale ouderenraad een knelpuntenwandeling om mobiliteits- en toegankelijkheidsdrempels in kaart te brengen.

❖ Realiseer mogelijkheden voor ontmoeting in de buurt.

Verbinding heeft een positief effectief op welzijn. Een sterk sociaal netwerk heeft een belangrijke preventiefunctie, niet in het minst wat het voorkomen van eenzaamheidsgevoelens betreft. Faciliteer door middel van een aangename leefomgeving ontmoetingskansen in de buurt. Betrek hier onder meer de lokale ouderenraad, verenigingen, dienstencentra en buurtinitiatieven bij.

❖ Screen je gemeente op beweegvriendelijkheid.

Bewegen kan je in tal van situaties stimuleren. Moedig actieve verplaatsingen, thuis bewegen en sporten aan. Hoewel er al goede initiatieven bestaan, worden heel wat mogelijkheden om ouderen te stimuleren om te bewegen vandaag nog niet benut. Enkele mogelijkheden: veilige en comfortabele voet- en fietspaden; meer voetgangerscirkels (bewegwijzerde staproutes die belangrijke voorzieningen voor ouderen veilig met elkaar verbinden); voldoende rustpunten, banken en voldoende propere openbare toiletten; STOP-principe bij herinrichting (voorrang voor voetgangers (stappen), fietsers (trappen) en openbaar vervoer. Dan volgt pas de auto (privé-vervoer)); parken met sociale controle en (beweeg) activiteiten.

❖ Investeer in een duurzame omgeving.

Zorg voor een duurzaam klimaatbeleid. Maak de engagementen uit het klimaatpact met de Vlaamse regering waar en durf de vooropgestelde doelen in het lokaal klimaatplan tussentijds aan te scherpen. Maatregelen moeten sociaal uitvoerbaar zijn. Denk aan de emissiezones, zij treffen de zwakkere categorieën in de samenleving.

Participatie en inspraak

Ouderen hebben een stem en willen voldoende gehoord worden en actief deelnemen aan de samenleving. Structurele inspraak- en participatiemogelijkheden voor ouderen zijn cruciaal in een gezonde democratie.

S-Plus speerpunten

❖ **Stimuleer ouderen om hun stem uit te brengen.**

Nu de opkomstplicht voor de lokale verkiezingen is afgeschaft, is het belangrijker dan ooit om inwoners te motiveren om hun stem uit te brengen.

❖ **Geef ouderen voldoende kans om politiek te participeren.**

Streef niet alleen naar een evenwicht tussen mannen en vrouwen, maar ken ouderen ook kiesbare plekken toe op een kieslijst.

❖ **Zorg voor voldoende stembureaus + controle, ook in woonzorgcentra.**

Voldoende toegankelijke stembureaus verlagen de drempel om te gaan kiezen.

❖ **Investeer in een operationele ouderenraad.**

Betrek deze raad volwaardig in het lokale beleidsproces.

Een goed functionerende ouderenraad vormt een dankbare partner die actief zijn schouders zet onder leeftijdsvriendelijke projecten in de gemeente.

❖ **Ondersteun het verenigingsleven.**

Ondersteun verenigingen zodat ze ten volle hun rol kunnen spelen als katalysator van een sterk sociaal weefsel in de gemeente. Zorg dat ze hun activiteiten in toegankelijke, betaalbare en goed onderhouden zalen of lokalen kunnen organiseren, dat er digitale aansluitmogelijkheden zijn, en dat ze kwalitatief materiaal ter beschikking hebben. Heb oog voor vernieuwende initiatieven.

❖ **Realiseer mogelijkheden voor ontmoeting en verbinding in de buurt.**

Een sterk sociaal netwerk heeft een belangrijke preventiefunctie, niet in het minst wat het voorkomen van eenzaamheidsgevoelens betreft. Faciliteer door middel van een aangename leefomgeving ontmoetingskansen in de buurt. Betrek hier onder meer de lokale ouderenraad, verenigingen, dienstencentra en buurtinitiatieven bij.

❖ **Stimuleer intergenerationale en interculturele uitwisseling.**

Versterk het wederzijds begrip en de waardering tussen jong en oud, maar ook tussen verschillende culturen door activiteiten te organiseren die uiteenlopende groepen aanspreken. Zo creëer je kansen om de lokale sociale cohesie te bevorderen.

Een sterk zorgbeleid is goud waard

Een sterk lokaal uitgebouwd zorgbeleid komt tegemoet aan de uitdagingen waar oudere inwoners met een zorg- en ondersteuningsnood voor staan.

S-Plus speerpunten

❖ **Investeer in voldoende publieke zorg en ondersteuning.**

Elke oudere moet kunnen rekenen op een toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief hoogstaand zorgaanbod. Een sterk publiek georganiseerd zorgaanbod, zowel op het vlak van ondersteuning thuis als in een residentiële setting, blijft daarvoor een belangrijk fundament.

❖ **Zet in op een laagdrempelig aanbod van psychologische ondersteuning.**

Stimuleer aandacht voor psychisch welzijn in de publieke zorg- en dienstverlening. Zorg voor heldere en makkelijk te vinden informatie. Sensibiliseer rond het (overmatig) gebruik van psychofarmaca. En zet in op meer nabijheid en outreachende professionele ondersteuning voor oudere inwoners.

❖ **Zorg voor een sterk lokaal mantelzorgbeleid.**

Elke mantelzorger moet toegang krijgen tot de nodige informatie en tot kwalitatieve en betaalbare ondersteuning. Garandeer gezinszorg en respijtzorg zodat mantelzorgers van alle leeftijden zich erkend en ondersteund voelen.

❖ **Bevorder kennis over en het gebruik van psychologische ondersteuning.**

Zet in op hulpverlening op maat, psycho-educatie, informatiebijeenkomsten of lotgenotencontacten. We vragen daarbij bijzondere aandacht voor de mantelzorgers die moeilijker bereikbaar zijn (jonge mantelzorgers, mantelzorgers met migratieachtergrond, mantelzorgers in armoedesituaties).

Betaalbaar wonen

Iedereen heeft recht op menswaardig wonen. Dit houdt in dat een woning aangepast, kwaliteitsvol en betaalbaar is en zich in een toegankelijke woonomgeving bevindt. Inzetten op levensloopbestendig wonen biedt perspectief om kwaliteitsvol wonen op oudere leeftijd te garanderen, zowel door in te zetten op aangepast of aanpasbaar bouwen en verbouwen, als door verhuizen in de eigen buurt aantrekkelijker te maken.

S-Plus speerpunten

❖ **Investeer in sociale (huurwoningen).**

Vermijd gettovorming, faciliteer betaalbaar levenslang wonen in de gemeenten. Een aanzienlijke groep sociale huurders is senior. Het is noodzakelijk dat er een snelle renovatie gebeurt van oudere en/of leegstaande woningen.

❖ **Maak werk van een huurpremie.**

Maak het systeem van huurpremies en huursubsidies effectiever en verzeker de toegang voor elke rechthebbende. De kosten op de private markt zijn vaak veel te hoog voor mensen met een laag inkomen.

*** Schaf de onderhoudsplicht af in alle gemeenten.**

Het kan niet dat men dit in de ene gemeente wel moet betalen en in een andere niet.

*** Publieke woonzorgcentra mogen niet meer kosten dan het pensioen.**

Om de hoge niet-medische kosten te dekken, moet er een maximumfactuur worden ingevoerd. De maximale zorgkosten moeten voor de zorgbehoevende worden beperkt tot een plafondbedrag.

*** Maak renoveren van woningen laagdrempelig en betaalbaar.**

Renoveren voor zorgnoden en/of duurzaamheidsredenen moet voor iedereen mogelijk zijn. Renoveren moet collectief worden aangepakt. Iedereen moet kunnen rekenen op correcte en begrijpbare informatie, ondersteuning en een haalbare financiering. Verlaag daarom de BTW naar 6 % en bouw de administratieve rompslomp af.

*** Maak werk van een diverse woonmix.**

Zorg dat ouderen die in een te grote of onaangepaste woning wonen, kunnen uitwijken naar een alternatief in hun vertrouwde buurt. Realiseer betaalbare, kwalitatieve en innovatieve woonalternatieven voor ouderen. Dit omvat onder meer assistentiewoningen, zorgwoningen, kleinschalige groepswoningen en co-housing.

Mobiliteit betekent verbinden

Een goed lokaal mobiliteitsbeleid garandeert een maximale bereikbaarheid voor ouderen. Voldoende toegankelijke, gebruiksvriendelijke en betaalbare vervoersopties zijn daarbij een must.

S-Plus speerpunten

❖ **Maak werk van een voetgangers- en fietsbeleid.**

Zorg dat de openbare ruimte voor elke zwakke weggebruiker toegankelijk en obstakelvrij is en zich tot aangename en vlotte verplaatsingen leent. Zet in op lokale initiatieven rond (veilig) elektrisch fietsen.

❖ **Voer een rechtvaardig lokaal mobiliteitsbeleid.**

Garandeer de bereikbaarheid van belangrijke locaties voor ouderen. Betaalbaar openbaar vervoer met voldoende haltes is een must als je ouderen wil laten participeren. Voorzie verder voldoende passende opties van vervoer op maat en vrijwilligersvervoer om te garanderen dat iedereen, ook mensen met een beperking of zonder auto, rijbewijs of fiets, mobiel kan zijn.

❖ **Betrek ouderen bij beslissingen over het vervoersaanbod.**

Geef gebruikers inspraak bij de inrichting van de publieke ruimte, luister naar hun noden.

S-P

Volgend
bankkantoor 3 km

Digitale inclusie

Digitalisering zorgt voor nieuwe mogelijkheden, nieuw sociaal contact, cultuurparticipatie en toegang tot informatie en diensten. Maar digitalisering creëert en versterkt ook kwetsbaarheid. Ouderen die niet over de nodige middelen of digitale kennis beschikken vallen uit de boot. Hun contacten met loketbedienden worden schaarser, ze moeten opeens extra betalen voor persoonlijke basisdienstverlening en stellen machteloos vast dat buurtwinkels hun deuren sluiten en bankfilialen uit het straatbeeld verdwijnen.

S-Plus speerpunten

❖ **Voorkom dat digitalisering van diensten leidt tot discriminatie en het niet-uitoefenen van rechten.**

Onze kwetsbaarste mensen hebben moeite om via de digitale weg toegang te krijgen tot diensten van algemeen belang. Zij lopen het risico om gediscrimineerd te worden. De digitale revolutie ging gepaard met het geleidelijk aan verdwijnen van fysieke dienstverlening, zoals aan de loketten. S-Plus vraagt daarom om verschillende toegangsmogelijkheden, en dan vooral de **fysieke toegang tot alle diensten van algemeen belang**, zonder extra kosten en op gepaste tijdstippen wettelijk te garanderen, zodat geen enkele dienst alleen maar digitaal wordt aangeboden. Een mix van digitale en persoonlijke (fysieke) dienstverlening blijft cruciaal.

❖ **Stimuleer initiatieven die ouderen de mogelijkheid bieden om digitaal bij te leren.**

Dit kan individueel met een digi-buddy of begeleider, of via laagdrempelige initiatieven van verenigingen (S-Plus Swipecafés), lokale dienstencentra of in bibliotheken.

❖ **Investeer in een digitaal inclusief medewerkers- en vrijwilligersbeleid.**

Zorg dat loketmedewerkers en vrijwilligers van gemeentediensten die regelmatig met ouderen in contact komen, hen vlot wegwijs kunnen maken bij digitale vragen of problemen of hen kunnen doorverwijzen naar een vorming of hulpverlening op maat.

Voor plussers met pit

Met de steun van

Vlaanderen
verbeelding werkt

